



## FRANTIŠEK JOSEF I. A JEHO NÁVŠTĚVY V HRANICÍCH



Císařský pomník z roku 1898. Reprofoto pohlednice ze sbírky Milana Králíka

**Rakouský císař a předposlední český král a moravský markrabě František Josef I. (1830–1916) z habsbursko-lotrinské dynastie navštívil Hranice celkem třikrát.**

Poprvé **16. listopadu 1863**. Třiatřicetiletý mocnář tehdy dorazil zvláštním vlakem v 8.30 hodin, na nádraží byl uvítán honorací, na náměstí jej za větrného a deštivého počasí vítali občané, poté odjel do dělostřelecké akademie, kde se zúčastnil výuky a v 16 h odjel. Žáci akademie dostali ten den slavnostní pokrm – pečení a žejdlík vína, zaměstnanci pak obdrželi pětidenní žold. Jistě překvapí, že podle dobového tisku: „Na náměstí čekal veliký dav lidu, ale že žádný císaře pána neznal, čekali tiše i když byl okolo už projel.“

S podobiznou svého panovníka se lidé sice setkávali na mincích a už v prosinci 1853 hranický starosta František Genser vystavil pro veřejnost císařovu bustu, kterou koupil ve Vídni, ale znalost císařovy podoby přesto nebyla všeobecná. Teprve později začal být panovníkův portrét umístován ve školních třídách a na veřejných místech.

Druhá císařova návštěva Hranic se odehrála za krásného



Slavobrána k uvítání císaře v roce 1880, Třída ČSA. Reprofoto pohlednice ze sbírek muzea a galerie v Hranicích

letního dne, **10. června 1880**, celé město bylo vyzdobeno panovníkovými portréty a květinovými dekoracemi včetně šesti slavobrán. Vlak dorazil z Přerova v 8 hodin, po krátkém uvítání na nádraží projížděl mocnář na voze městem, kde jej zdravily davy lidí, údajně bylo v ulicích 20 tisíc dychtivých diváků.

Císař nejprve navštívil farní kostel, při krátké, v češtině vedené rozmluvě s farářem prohlásil: „Velice se mně ve vašem kostele líbí.“ Pak následovala návštěva vojenských ústavů. Ve 13.45 dorazil císař na Starou střelnici, dvakrát vystřelil na terč (jednou se trefil), obdaroval Střelecký spolek stříbrným pohárem a odjel do gymnázia. Poté udílel audience, následovala hostina u velitele vojenské vyšší reálky, krátký odpočinek, při němž vladař vypil černou kávu a vykouřil cigaretu. V 16.30 padesátiletý monarcha z Hranic odjel.

Naposledy navštívil František Josef I. Hranice **28. června 1906**. Jednalo se pouze o čtvrthodinovou zastávku na nádraží. Do Hranic dorazil vlak za slunečného dne v 9.59 hodin. Na uvítání hranickým starostou Františkem Šromotou reagoval císař v češtině: „Lituji upřímně, že nemohu zde déle se zdržeti a také město vaše navštívit. Vyslovené mi pocity oddanosti naplňují mne uspokojením. Děkuji vám za loajální přivítání.“ Poté mu byli představeni členové místní honorace a šestasedmdesátiletý císař pozdravil hranické spolky rozestavené na nástupišti. „Za zvuků císařské hymny opustil dvorní vlak nádraží a císař stojí v okně, děkoval vojenským pozdravem za nekonečné, bouřlivé ovace, ve kterých obecnostvo znovu a znovu propukalo.“

Císařova osobnost v Hranicích nejvýrazněji připomínaly **dva pomníky**. První byl odhalen na Školním náměstí k 50. výročí jeho



Císařský pomník z roku 1916. Reprofoto pohlednice ze sbírek muzea a galerie v Hranicích



Stříbrný pohár věnovaný císařem hranického Střeleckému spolku ze sbírky hranického muzea. Zajímavostí je, že před návštěvou císaře se počet členů Střeleckého spolku několikanásobně zvýšil. Foto: Vít Kunovský

panování (26. června 1898). Mramorový císař v řádovém oděvu rytířů Zlatého rouna byl na žulovém podstavci umístěn do roku 1918. Po převratu byla socha odstraněna a v 70. letech 20. století ji zachránil akad. malíř Ladislav Vlodek a umístil ji v areálu Staré střelnice. Obdobnou sochu od stejného vídeňského umělce (Emanuela Pendla) najdeme i v Přerově v lapidáriu Muzea Komenského.

Druhý pomník Františka Josefa I. byl odhalen 18. srpna 1916, v den jeho osmdesátých šestých narozenin v areálu vojenských rezervních nemocnic, kde se léčili ranění z východní fronty první světové války. Socha stála zhruba v místech dnešní základní školy na Struhlovsku a představovala nahrbeného starého muže ve vojenském kabátě. Tři měsíce po odhalení hranické sochy císař zemřel a v roce 1918 se tato socha ztratila neznámou kam. **Jiří J. K. Nebeský**